

Taloussosiaalityö ja toimintamahdollisuuksien näkökulma - Uusia ideoita sosiaalityön kehittämiseen?

Katri Viitasalo

VTL, yliopistonopettaja

15.11.2017

Sosiaalityön klubi, Tampere

Alustuksen tarkoitus

- Luoda katsaus siihen, mitä toimintamahdollisuuksien näkökulma voi sosiaalityön tutkimuksessa tarkoittaa
- Esitellä taloussosiaalityön idea, sen tavoitteet ja välineet
- Johdattaa keskustelemaan yhdessä siitä, millaisia ideoita taloussosiaalityö voi antaa sosiaalityön kehittämiseen

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
KOKKOLAN YLIOPISTOKESKUS
CHYDENIUS

OULUN YLIOPISTO
UNIVERSITY of OULU

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Taustaa: miksi puhun taloussosiaalityöstä?

- Työn alla sosiaalityön väitöskirja, joka käsittelee äitien taloudellista toimijuutta toimintamahdollisuuksien näkökulmasta
- Financial Social Work (FSW)

Kuva: Center for Social Work, Workbook 5 Cover

Toimintamahdollisuuksien viitekehys

- Taloustieteilijä ja filosofi Amartya Senin kirjoitukset panneet aluilleen toimintamahdollisuuksia käsittelevän tutkimustradition. Filosofi Martha C. Nussbaumin kirjoitukset ovat keskeisesti vieneet keskustelua eteenpäin. Tutkimustradition synty on sijoitettu 1980-luvulle, ja juuret hyvinvointitaloustieteen perinteeseen (ks. Alkire 2005, 124–126).
- Kiinnostunut siitä, kuinka ihmisen on mahdollista toimia tavoitteidensa mukaan, ja pyrkimyksenä on poistaa esteet siltä, että ihminen kykenee elämään arvostamaansa ja tahtomaansa elämää (Robeyns 2005)
- Pidetään vaihtoehtoisena lähestymistapana perinteisille taloustieteellisille näkemyksille hyvinvoinnista, hyvinvointiliberalismille ja uusliberalismille (esim. Hausman & McPherson 2001, 107; Mäntysaari 2016, 85).

Tutkimus äitien taloudellisista toimintamahdollisuuksista

- Tausta: äitien taloudelliset valinnat
- Tutkimuksen lähestymistapa & tavoitteet
- Äitien taloudellisia valintoja jäsentävä käsitepari (pyrkimykset & toimintamahdollisuuksien valikko)

Taloudellinen toimintakykyisyys & taloussosiaalityö

- Yhteys toimintamahdollisuuksien viitekehykseen
- Perustavanlaatuinen käsitys taloudellisesta toimintakykyisyydestä (*financial capabilities*) (Sherraden 2010; Sherraden 2013)

Mistä *financial social work*issa on kyse?

- Suuntaus, jonka avulla talouteen ja toimeentuloon liittyviä kysymyksiä voidaan kehittää sosiaalityössä
- *The Center for Financial Social Work*: vuorovaikutteinen, introspektiivinen ja monitieteinen lähestymistapa, joka auttaa kohdistamaan tarkastelun ajatuksiin, tunteisiin ja asenteisiin, jotka ohjaavat ihmisen suhdetta rahaan ja rahaan liittyvää käytöstä (Despard & Chowa 2010, 26).

Työskentelytasot (*financial social work*)

- Yksilö- ja perhekohtaiset palvelut, joiden avulla arvioidaan ja tehdään interventioita psykososiaalisten ja taloudellisten varojen vahvistamiseksi ja taloudellisen turvan puolesta

- Yhteisöjen parissa tehtävä työskentely, joka pyrkii vähentämään haitallisia taloudellisia käytäntöjä ja edistämään pääsyä tuottoisien ja tarkoituksenmukaisten luotto- tai muiden talouteen liittyvien palveluiden pariin, sekä käytettävissä olevien julkisten tukimuotojen pariin

- Poliittisen asianajon, joka tavoittelee laaja-alaisesti taloutta käsittelevän toimintaympäristön kehittämistä, sekä huomion kiinnittämistä erityisesti taloudellisesti haavoittuvaisten ja vaille palvelua jääneiden väestöryhmien tilanteeseen

Lähde

University of Maryland School of Social Work, 2010
Despard & Chora, 2010, *Social Workers' Interest in Building Individuals' Financial Capabilities*
Sherraden, 2013, *Building Blocks of Financial Capability*

TALOUSSOSIAALITYÖ Suomessa?

Sosiaalityön asiakkaiden yhtenä yhdistävänä tekijänä on taloudellisessa niukkuudessa eläminen. Talouden hallintaan liittyvä ohjaus, tuki ja neuvonta on aina ollut osa sosiaalityötä ja sosiaaliohjausta. USA:sta on nousemassa Suomeen käsite Financial Social Work, eli taloudellinen sosiaalityö. PRO SOS -hankkeessa on Pikassos-alueelle tulossa kahden iltapäivä työpajat, joissa voidaan yhdessä miettiä mitä taloudellinen sosiaalityö voisi olla ja miten sitä voidaan tehdä tulevissa sote-rakenteissa. Taloudellinen sosiaalityö voi sisältää sosiaalityön ja -ohjauksen ohella myös mm. yhteistyötä sosiaalisen luototuksen, velkaneuvonnan ja muiden palvelujen kanssa.

TUTKIMUS & TILASTOT | 11.07.2017

Kaikkia toimeentulotuen haasteit ole ratkaistu

Vain osa toimeentulotuen Kela-siirron ongelmista on teknisiä, kert
iaalibarometri.

Ari-Matti Näätänen, tutkija, SOSTE ry ja Minna Ylikännö, VTT, johtava tutkija, Kela

on vuoden alusta lähtien tehnyt päätökset perustoimeentulotuen
ämisestä. Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea asiakas
delleen asuinkuntansa sosiaalitoimesta.

kuntien välinen rajapinta vaatii päivittäistä yhteistyötä ja
kuu toimijoiden välillä. Asiakkaita pitää ohjata täydentävän ja
n toimeentulotuen sekä sosiaalipalveluiden piiriin.

ole pelkästään tekninen, vaan se muodostuu yhteistyöstä
palvelun työntekijöiden ja etuuskäsittelijöiden sekä
valitvontekijöiden välillä.

Talous- ja toimeentulokysymykset sosiaalityössä

- Pitkään keskitytty tarkastelemaan aihetta toimeentulotuen yhteydessä.
- Taloudellinen avustaminen on totuttu näkemään psykososiaalisesta työskentelystä erillisenä aihealueena. (Taina & Kotiranta 2014, 189)
- Mutta muitakin taloudellisen avustamisen välineitä on sosiaalityössä käytössä.

Sosiaalityön kehittämistä taloussosiaalityön suuntaisesti?

Lähteet

- Alkire, S., 2005, Why the Capability Approach? *Journal of Human Development*, vol. 6, Number 1, 2005, 115–133.
- Despard & Chora, 2010, Social Workers' Interest in Building Individuals' Financial Capabilities. *The Journal of Financial Therapy*, Volume 1, Issue 1 (2010), 23-41.
- Hausman, D. M. & McPherson, M., 2001, *Ekonomisk teori och moralfilosofi*. Lund: Studentlitteratur.
- Mäntysaari, M., 2016, Hyvinvointiliberalismi ja uusliberalismi sosiaalityön toimintaympäristöinä. Teoksessa M. Törrönen, K. Hänninen, P. Jouttimäki, T. Lehto-Lundén, P. Salovaara & M. Veistilä (toim.) *Vastavuoroinen sosiaalityö*. Helsinki University Press, 75–86.
- Robeyns, I., 2005, The capability approach, a theoretical survey. *Journal of Human Development*, Vol. 6, Number 1, 2005, 93–114.
- Sherraden, Margaret, 2010, *Financial Capability: What is It and How Can it Be Created?* University of Missouri St. Louis Center for Social Development. CSD Working Paper 10 -17. <http://csd.wustl.edu/Publications/Documents/WP10-17.pdf>
- Sherraden, M., 2013, *Building Blocks of Financial Capability*. In J. Birkenmaier, M. Sherraden & J. Curley (eds) *Financial Capability and Asset Development. Research, Education, Policy and Practice*. New York: Oxford University Press, 3–43.
- Taina, J. & Kotiranta, T., 2014, *Sosiaalityötä ja toimeentulotukea – aikuissosiaalityö paikkaansa hakemassa*. Teoksessa Haverinen, Riitta; Kuronen, Marjo & Pösö, Tarja (toim) *Sosiaalihuollon tila ja tulevaisuus*.
- University of Maryland School of Social Work, 2010, <http://www.ssw.umaryland.edu/fsw/>

